

รายงานการรับคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ
(United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ชาวโคลัมเบียจากประเทศเมียนมาร์
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันศุกร์ที่ 7 พฤษภาคม 2564

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	- ด้วยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับการประสานจากสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNODC เกี่ยวกับการเดินทางของเจ้าหน้าที่ชาวโคลัมเบีย จำนวน 2 ท่าน พร้อมภริยา 1 ท่าน เนื่องจากคณะนี้มีกำหนดจะเดินทางไปปฏิบัติงานในประเทศเมียนมาร์ แต่สถานการณ์ทางการเมืองและการระบาดของโรคโควิด 19 ยังไม่ดีขึ้น ดังนั้นจึงประสานมาทางมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงขออนุญาตให้คณะพักที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ เป็นการชั่วคราว เพื่อรอเดินทางเข้าพื้นที่ หลังจากพ้นระยะเวลากักตัว 7 วัน ทางคณะจึงย้ายไปพักในพื้นที่อำเภอเมือง จ.เชียงราย - ในการนี้ ม.ล.ดิศพนันตดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร จึงพิจารณาให้ส่วนงานโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ (Outreach) เป็นผู้ประสานงานหลัก - ตลอดจนจัดการศึกษาดูงานแก่คณะเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ณ โครงการพัฒนาตอยตุงฯ ในวันศุกร์ที่ 7 พฤษภาคม 2564 โดยมอบหมายนางสาววิสิษฐ์อรรชตะนาวัน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ เป็นผู้รับผิดชอบ
วัตถุประสงค์	- เพื่อทราบถึงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ระดับ	ระดับความสำคัญ 5 คะแนน เป็นหน่วยงานที่เคยมีบุญคุณต่อมูลนิธิและยังทำงานร่วมกันในปัจจุบัน ระดับวัตถุประสงค์ / ความคาดหวัง 4 คะแนน สานต่อการทำงานร่วมกันในปัจจุบันและอนาคต คะแนนรวม 9 คะแนน
องค์ประกอบ	จำนวนคณะ 3 ท่าน ประกอบด้วย

	1. Mr. Jaime Eduardo Perez Mayorgo เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาทางเลือก 2. Ms. Johana Cristina Caviedes Godoy ภริยาเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาทางเลือก 3. Mr. Ivan Andres Morales Espitia ผู้เชี่ยวชาญด้านกาแฟ
เจ้าหน้าที่รับคณะ	- ผู้บรรยายหลัก นางสาววิษฐ์อร รัชตะนาวิณ ผอ.ศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ - ผู้แปลภาษา นางสาวธัญวรัตน์ ธนามี เจ้าหน้าที่โครงการ - ผู้สนับสนุนการรับคณะ นางสาวพรพิมล ใหม่น้อย ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สนับสนุนค่าใช้จ่ายศึกษาดูงาน ด้วยรหัส 916 164301 (พัฒนาวิทยาการและสื่อเผยแพร่องค์ความรู้)

2. กำหนดการคณะ

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
10:00 - 11:00 น.	ฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ โดยนางสาววิษฐ์อร รัชตะนาวิณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ ณ ห้องประชุมชั้น 2 หอแห่งแรงบันดาลใจ	
11:00 - 12:00 น.	ดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย กาแฟอาราบิก้าดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย ที่บริษัทนวุติ จำกัด ไซต์ 1 บริษัทนวุติ จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันของภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง สามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
12:00 - 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครวัตำหนัก	
13:00 - 13:30 น.	เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ	
13:30 - 14:15 น.	ชมทัศนียภาพป่าดอยตุงและชายแดนไทย - เมียนมา ณ ฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ พื้นที่ที่เคยเป็นแหล่งปลูกฝิ่นในอดีต	
14:15 - 15:00 น.	เดินทางไปศูนย์เด็กไฟดี บ้านห้วยน้ำซุ่น อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	
15:00 - 16:00 น.	ดูงานศูนย์เด็กไฟดี	
16:00 - 17:00 น.	ดูงานศูนย์เรียนรู้การจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม	
17.00 น.	เดินทางกลับที่พัก	

3. ประเด็นการศึกษาดูงาน

นางสาววิสิทธิ์ รัชตะนาวิณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ บรรยายหลักการ
พัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์

- บรรยายสรุปเกี่ยวกับหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีประเด็น ดังนี้
 - ดอยตุงตั้งอยู่ใจกลางดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ
 - ก่อนปี พ.ศ.2530 พื้นที่บนดอยตุง มีกองกำลังและปลูกฝิ่นในพื้นที่
 - ปี พ.ศ.2530 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จมาดอยตุง และทรงเข้าใจปัญหาของคนบนดอยตุง ทั้งปัญหาด้านสุขภาพ ด้านสาธารณสุข โภค ด้านสิทธิมนุษยชน มีอาชีพสุจริต พระองค์จึงเลือกมาทรงงานที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ
 - แนวทางแก้ปัญหาของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ไม่ได้มองว่าคนเหล่านั้นเคยทำผิดมาหรือไม่ แต่ที่เขาเลือกทำสิ่งเหล่านั้นก็เพื่อความอยู่รอด ทรงมีพระราชดำรัสว่า “ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดีที่เขาไม่ดีเพราะขาดโอกาสและทางเลือก”

- หลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ แบ่งเป็น 3 ชั้น (3S model) คือ ชั้นอยู่รอด ชั้นพอเพียง และชั้นยั่งยืน นำมาปรับใช้กับการทำงานโครงการพัฒนาโดยตุงฯ เป้าหมายของการพัฒนาคือ "ช่วยเขาให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้"
- ตัวชีวิตของ 3S model ได้แก่
 1. ชั้นอยู่รอด สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน มีความมั่นคงทางอาหาร
 2. ชั้นพอเพียง มีอาชีพที่สร้างรายได้ที่ มั่นคง คนรุ่นใหม่มีโอกาสเรียนมากขึ้น ไม่ถูกกีดกันใช้
 3. ชั้นยั่งยืน ส่งเสริมให้เกิดเป็นเจ้าของธุรกิจ ต่อยอดความรู้ที่มีโอกาสได้เรียนรู้จากการลงมือทำ
- การพัฒนาการศึกษา โครงการพัฒนาโดยตุงฯ สร้างพื้นที่เรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กมีพื้นที่แสดงศักยภาพ ได้พบปะผู้คนใหม่ๆ และค้นพบสิ่งที่เป็นตัวตน เพื่อวางแผนอนาคตได้เอง
- ด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษาสิ่งที่เป็นของเหลือใช้ นำมาพัฒนาและสร้างมูลค่า เช่น เปลือกแมคคาเดเมีย ที่เคยเป็นขยะปริมาณมากมายถูกทิ้งไว้ นำมาเป็นเชื้อเพลิงเตาชีวมวล ช่วยลดต้นทุนการผลิตสินค้าโดยตุงฯ อีกทางหนึ่ง
- ตัวชีวิตสำเร็จของโครงการพัฒนาโดยตุงฯ คือทำแล้ว "ชาวบ้านได้อะไร"
- โครงการขยายผลต่างประเทศ ใช้หลักการเดียวกับโครงการขยายผลในประเทศ เน้นการทำงานที่สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำงานแบบบูรณาการ ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน
- สร้างเครือข่ายงานระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นเจ้าภาพร่วมกับองค์กรระดับโลก จัดการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาโดยตุงฯ และโครงการขยายผลต่างๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
- นโยบายการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยึดหลักการสร้างความยั่งยืนในพื้นที่พัฒนาต่างๆ ซึ่งหากพิจารณาตามเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องเป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs) สามารถพัฒนาสู่เป้าหมายเหล่านั้นได้สำเร็จ เว้นแต่เรื่องการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรในมหาสมุทรและทะเล
- ปัจจุบันมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต ศูนย์เรียนรู้ที่สามารถเผยแพร่องค์ความรู้จากการทำงานจริงในพื้นที่ต่างๆ แก่ผู้ที่ศึกษาดูงาน

- แปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย กาแฟอาราบิก้าดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย ที่บริษัท นวutti จำกัด ไซต์ 1

ดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ และการจัดตั้งบริษัท นวutti จำกัด
เพื่อดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

- บริษัท นวutti จำกัด เป็นธุรกิจเพื่อสังคมแห่งแรกของประเทศไทย คำว่า “นวutti” หมายถึง เก้าสิบ ซึ่งช่วงที่ดำเนินกิจกรรมปลูกป่าเศรษฐกิจนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ 90 พรรษา
- การจัดตั้งบริษัท นวutti จำกัด เป็นการร่วมทุนของบริษัท 6 บริษัท เงินส่วนนี้ใช้เพื่อดำเนินงานแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจเท่านั้น ส่วนโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมียเป็นการลงทุนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตแมคคาเดเมีย ทำไรที่ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สามารถช่วยให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ปลอดหนี้ที่กู้จากใจแก้วได้
- แมคคาเดเมียเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีบนพื้นที่ที่มีความสูงเฉลี่ย 800 เมตรจากระดับน้ำทะเลขึ้นไป
- การแปรรูปเน้นสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุกส่วนทั้งเปลือก กะลา เนื้อ

คำถาม	คำตอบ
การป้องกันแมลง โดยไม่ใช้สารเคมีมีวิธีใดบ้าง	- ใช้สีทาบ้าน ทารอบลำต้นเพื่อป้องกันแมลง เจาะ - กระดาษดักแมลง โดยนำกระดาษสีต่าง ๆ เช่น สีเหลือง สีขาว มาหุ้มด้วยถุงพลาสติก เคลือบด้วยกาว ในช่วงค่าแมลงเห็นแสง ระยิบระยับก็จะมาเกาะ
กระดาษดักแมลง นำสามารถไปใช้กับพืช ใดบ้าง	- ใช้ได้กับพืชทุกชนิด
การจัดการดินให้ปลอดสารพิษ ทำอย่างไร	- ปุ๋ยมูลสัตว์ เช่น มูลไก่ มูลวัว ผสมกับเศษ วัชพืชแห้ง
ผลิตภัณฑ์จากแมคคาเดเมียนอกจากตัวอย่าง ที่จัดแสดงนี้ มีผลิตภัณฑ์อื่นอีกหรือไม่	- ไอศกรีมแมคคาเดเมียผสมวานิลลา ซึ่งเป็น ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความนิยมเป็นอย่างดี
ผงปรุรงสมแมคคาเดเมียเป็นสารสังเคราะห์หรือ เป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติ	- เครื่องปรุรงเป็นส่วนที่ทำมาจากธรรมชาติ เช่น น้ำผึ้งดอกแมคคาเดเมีย วาซาบิเป็นพืชของ ประเทศเกาหลี
จำนวนแรงงานทั้งหมดมีกี่คน	- พนักงานฝ่ายผลิตและแปรรูปมี 50 คน ส่วน พนักงานฝ่ายไร่มี 80 คน

ดูงานแปลงกาแฟอาราบิก้า นวัตกรรม 1

คำถาม	คำตอบ
จำเป็นหรือไม่ว่าผลผลิตกาแฟของชาวบ้านต้องขายให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เท่านั้น	- ไม่จำเป็น ชาวบ้านสามารถเลือกตลาดได้เอง เจ้าของแปลงกาแฟบางรายสามารถแปรรูปกาแฟในกระบวนการที่ยากๆ ได้ จนสามารถมีแบรนด์สินค้าเป็นของตัวเอง
โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ทราบได้อย่างไรว่าชาวบ้านรายใดจะขายผลผลิตให้	- ก่อนฤดูการรับซื้อ โครงการมีการจัดประชุมเพื่อสำรวจความต้องการของชาวบ้านทุกปี
สายพันธุ์กาแฟที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ส่งเสริมชาวบ้านเป็นสายพันธุ์ใด	- มีหลากหลายสายพันธุ์ เพราะช่วงดำเนินการเพาะปลูกครั้งแรก นำกล้าพันธุ์มาจากหลายที่

- ชมทัศนียภาพป่าดอยตุงและชายแดนไทย - เมียนมา ณ ฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ พื้นที่ที่เคยเป็นแหล่งปลูกฝิ่นพื้นที่ดอยตุงในอดีต

- ศูนย์เด็กไฟดี

- ศูนย์เด็กไฟดี ดำเนินงานภายใต้ส่วนงานพัฒนาเด็กและเยาวชน แบ่งส่วนปฏิบัติงานเป็น 4 ทีม ได้แก่ ทีมพัฒนาเด็กในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ทีมค่ายเด็กหอฝิ่น ทีมพื้นที่พิเศษโครงการร้อยใจรักษ์ และทีมโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเมือง
- ศูนย์เด็กไฟดี มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มุ่งหวังให้ศูนย์ไฟดีเป็นพื้นที่ของคนรุ่นใหม่ กลุ่มเป้าหมายคือเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไป

- การจัดตั้งศูนย์เด็กไฟดี เกิดจากเด็กดอยตุงในปัจจุบันต่างจากเดิม เด็กไม่มีความผูกพันกับพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันก็มีความเสี่ยงต่อยาเสพติด เพราะฉะนั้นทางผู้บริหารจึงให้ศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างโครงการฯ กับชุมชน โดยลงไปสำรวจความคิดเห็นของเด็กในชุมชน พบว่าปัญหาของเด็กในพื้นที่ได้แก่ ไม่มีบุคคลตัวอย่างในอาชีพที่ตนสนใจบนดอยตุงและไม่มีพื้นที่แสดงออกความสามารถ
- กระแสนิยมของเด็กและเยาวชนหลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายคือไปทำงานต่างประเทศ ได้แก่ เกาหลี ไต้หวัน ญี่ปุ่น อิสราเอล เพื่อได้เงินเก็บก้อน แล้วจึงกลับมาซื้อที่ดิน สร้างบ้าน บางคนก็มาต่อยอดธุรกิจของครอบครัว
- เด็กและเยาวชนที่มาใช้บริการศูนย์เด็กไฟดีต้องสมัครสมาชิก และมีสกุลเงินไฟดี ใช้ซื้อสินค้าบริการและกิจกรรมที่สนใจ
- ศูนย์เด็กไฟดีทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น อบต.แม่ฟ้าหลวง หน่วยจัดการไฟป่าดอยตุง ซึ่งให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์ เมื่อทางศูนย์ไฟดีจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องอาชีพ โดยให้เด็กได้ลงสมทบบาทเป็นหน่วยกัณฑ์ เจ้าหน้าที่ไฟป่า เป็นต้น
- งานสีสันดอยตุง 2 ปีที่ผ่านมาสมาชิกศูนย์เด็กไฟดีมีโอกาสนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปวางจำหน่ายในงานสีสันดอยตุง เด็กได้ขายสินค้าในสถานการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์เด็กไฟดีให้คำปรึกษาและคำแนะนำทุกวัน
- ช่วงโควิด 19 ทางศูนย์เด็กไฟดีจัดการเรียนผ่านโซเชียลมีเดีย (Learning from home) สมาชิกเข้าไปลงทะเบียนในเฟซบุ๊กของศูนย์เด็กไฟดี จากนั้นเจ้าหน้าที่จะจัดส่งวัสดุ อุปกรณ์ไปให้ถึงบ้าน สมาชิกสามารถรับชมวิดีโอวิธีการทำกิจกรรมผ่านวิดีโอในเฟซบุ๊กได้

ชมการออกแบบพื้นที่ห้องกิจกรรม สำหรับทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ธนาคารไฟดี ห้องดนตรี ห้องซ้อมเต้น

คำถาม	คำตอบ
ช่วงแรกใครเป็นผู้ออกแบบแนวคิดการจัดตั้งศูนย์เด็กไฟดี	- ร่วมกันตั้งแต่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยได้แรงบันดาลใจคือเด็กในพื้นที่ที่มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ใหม่ๆ และมีพื้นที่ปล่อยพลัง
มีวิธีสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็กที่มาใช้บริการอย่างไร	- ก่อนจัดตั้งศูนย์เด็กไฟดี เจ้าหน้าที่ไปสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้นำ ผู้ปกครองและเด็กอยู่แล้ว - มีระบบที่ช่วยให้เกิดการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ เด็กและผู้ปกครอง ให้เชื่อมโยงกัน

● ศูนย์เรียนรู้การจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

นายพงศ์พัฒน์ เนาว์ชมภู วิศวกรสิ่งแวดล้อม อธิบายกระบวนการจัดการและบำบัดน้ำเสีย

นายไพศาล คำกาศ นำชมและบรรยายเกี่ยวกับการจัดการขยะเพื่อไม่ให้เกิดขยะล้นฝัองกลบ

- น้ำเสียจากโรงงานย้อมสีธรรมชาติ โรงงานกระดาษสาและโรงงานเซรามิก ถูกส่งมาบำบัดที่ศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม
- ระบบบำบัดน้ำเสียเป็นระบบธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ในรางพีชบำบัดน้ำเสียและบ่อน้ำบาดลูปรูปฤาษี พุทธรักษา กก ผักตบชวาและแหน เพื่อให้รากของพืชเหล่านี้ช่วยเติมออกซิเจนในน้ำ
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ บรรลุเป้าหมายคือไม่มีขยะล้นฝัองกลบ เมื่อปี พ.ศ. 2561

- ขยะอันตรายยังเป็นข้อจำกัดในการจัดการ ปัจจุบันโครงการฯ ส่งให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เชียงรายดำเนินการฝังกลบในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต มีค่าบริการขนส่งปีละ 30,000 บาท
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตั้งเป้าไว้ว่าภายในปี 2567 การจัดการขยะในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ชุมชนทั้ง 29 หมู่บ้าน โรงเรียนทุกโรงเรียน และสถานที่ต่างๆ บนดอยตุง จะสามารถจัดการได้ 100 เปอร์เซ็นต์
- วัสดุก่อสร้างอาคารสำนักงาน เป็นเศษวัสดุเหลือใช้จากหน่วยงานต่างๆ มาใช้ซ้ำ เช่น หลังคามุง ด้วยกระเบื้องที่ทำจากกลองนม แม้ราคาจะแพงกว่ากระเบื้องทั่วไปถึง 30 เปอร์เซ็นต์ แต่อายุใช้งานนานกว่า ความคงทนมากกว่า ผ่านการทดสอบโดยให้รถยนต์ทับแล้วไม่แตก
- ขยะประเภทเศษอาหาร นำไปเป็นอาหารสัตว์ ไล่เดือน และทำปุ๋ยหมัก

คำถาม	คำตอบ
เปลือกกาแฟ เชอรีนำไปใช้ประโยชน์ด้านใด	- เป็นส่วนผสมของสีย้อมธรรมชาติ
กะลากาแฟนำไปใช้ประโยชน์ด้านใด	- ขณะนี้อยู่ระหว่างทดลองไปอัดเป็นก้อนเชื้อเห็ด
ปริมาณขยะของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ต่อปี มีจำนวนเท่าไร	- ประมาณ 141 ตันต่อปี นั่นคือช่วงเวลาที่ปกติที่ไม่มีการระบาดของโรคโควิด 19